

Erste Agrár Szemle

II. évfolyam 10. szám, 2019. október

ERSTE
Bank

#higgymagadban

Szerkesztői üzenet

Víz! Se ízed nincs, se zamatod, nem lehet meghatározni téged, megízlelnék, anélkül, hogy megismernének. Nem szükséges vagy az életben: maga az élet vagy.

Saint-Exupéry

Október a látás hónapja

Ezért mi is a piaci éleslátás javítására helyezzük a hangsúlyt ebben a hónapban. Rávilágítunk annak hátterére, miért olyan feltűnően nagy a csend a gabonapiacra, miért tűntek el a kereskedők. Elemzési rovatunkban a napraforgó piaci kilátásait tárjuk fel, de a Budapesti Víz Világtalálkozó kapcsán a vízpiac ellentmondásaira is felhívjuk a figyelmet. Büszkék vagyunk sajtókészítőink egyre gyakoribb nemzetközi sikereire, és utána megyünk annak, vajon elkezdődött-e a vetésszerkezet régen várt átalakulása.

Az Erste Bank előző számunkban beharangozott, azóta lezajlott őszi agrárrendezvényeinek legfontosabb üzenete számunkra az, hogy a szakmaiság és személyesség, amelyre agrárpiaci munkánkat alapozzuk, nélkülözhetetlen ahhoz a bizalmi kapcsolathoz, ami közös sikereink záloga.

Nem feledjük ismét felhívni a figyelmüket a kamattámogatásos konstrukcióra, amelyet véleményünk szerint nem szabad kihagyniuk. A beruházások további élénkítésének e támogatott eszköze nagy piaci siker bankunkban.

Mivel azt tapasztaljuk, hogy olvasótáborunk nagy ütemben bővül, és a másodlagos közlések is egyre gyakoribbak, felhívjuk a figyelmet arra, hogy (i) lapunk első két évfolyamának számai megtalálhatók internetes oldalunkon:

<https://www.erstebank.hu/hu/ebh-business/kisvallalkozasok-mikro/erste-agro/elemzesek-sajto-megjelenesek>

(ii) Kihhasználva a modern technika nyújtotta lehetőséget, az elemzett témát, cikket csak internetes hivatkozás formájában szerepeltetjük. Azok nem a mi tollunkból származnak.

Fórián Zoltán
vezető agrárszakértő
Erste Agrár Kompetencia Központ

Tartalom

Szerkesztői üzenet	1
Agrárpiacok	3
• Szennyezett magyar pékáru lehet a boltok polcain	
• Rákkeltő anyag a kútban	
• Teljes a pánik a sertés piacon	
• Óriási sikert aratott egy magyar sajt a nemzetközi versenyen	
• 100 milliárd forintos kerettel új beruházási támogatást indít a kormány	
Statisztika	7
• Változik-e végre a vetésszerkezet?	
Kiemelt téma	9
• Termőföld vásárlási hitel	
Erste Agrár elemzés	10
• Forduljunk a Nap felé!	
Kapcsolatok	14

Agrárpiacok

Szennyezett magyar pékáru lehet a boltok polcain: ezek a kenyerek megbetegedést okozhatnak

Az idei gabonatermés ötöde fuzáriummal fertőzött lehet, köszönhetően a tavaszi esőknek és a melegnek. Habár megfelelő vizsgálatokkal ki lehet szűrni a szennyezést, ezek azonban nagyon drágák, így sokan ügyeskednek. Ennek az lehet a következménye, hogy az üzletekbe is bekerül a szennyezett alapanyagot tartalmazó termék.

Erste kommentár

Súlyos szavak ezek. Mivel az Erste Agrár Kompetencia Központja is sokat szerepelt a fuzárium témájában a médiumokban, kötelességünknek érezzük, hogy a helyzet tanulságainak levonásából is kivegyük részünket.

Előszőr is: a megfelelő talajélet elengedhetetlen a fuzárium elleni küzdelemhez, a növény ellenállóképességéhez, a gomba talajból való eltüntetéséhez. A többi technológiai védekezési eszközt is fegyelmezetten kell alkalmazni. Emlékszünk a 2010-es esetre, amikor szintén a maihoz hasonlóan, időjárási okok miatt terjedt a fertőzés. És ez csak egy ok arra, hogy többet törődjünk talajaink állapotával, szervesanyag-gazdálkodásával, szerkezetével. Már régóta elérhetők olyan biológiai szerek, amelyek számos kedvező hatásuk mellett a gombákra is kizorító hatást fejtenek ki.

Másodsor: A főleg az Alföld déli megyéiben jelentős fertőzöttség a malomiparban technológiailag, nem csak a fertőzött tételek kerülésével mérsékelhető. A malmok egyrészt a fertőzött magokat szeparálni, rostálni tudják és a koptatással a főleg a héj alatt (csíra, korpa) felhalmozódó toxin jelentős részét el tudják távolítani. Itt jön elő az élelmiszer bizalmi cikk jellege.

Harmadsor: Információink szerint a NÉBIH vizsgálatot indított a lisztek szennyezettségének megállapítására. A malmoknak ettől függetlenül is rendszeresen vizsgálni kell alapanyagukat és termékeiket. Ennek bizony költsége van. A bizalom ára.

Negyedsor: A piac már lereagálta a helyzetet. Az étkezési és a takarmány minőségű búza ára közötti különbség közel 10 ezer forint tonnánként. A kereskedők ezen az áron már nem igen vesznek, távol maradnak a piactól. A termelők egy része úgy érzi ez tartós lehet (pedig nem!) és növeli a vetésterületét. (Erre a statisztikai rovatban visszatérünk.)

Ötödször: A fertőzésnek az aratás nem vet véget. A helytelen raktározási gyakorlat jelentős továbbfertőződési forrás. Ez is egy szakma, amelyben otthon kell lennie a termelőknek. Meg kell tanulni megvédeni a termést a raktárban is. Vegyünk részt a képzéseken!

A sajtóban kibontakozott vita azért fontos, mert felhívja a figyelmet arra, hogy a toxint a gabonából teljes mértékben eltávolítani nem lehet. Ezért a terméklánc minden tagjának tennivalója van a csökkentés, a fertőzés megelőzésének terén. Toxint nem minden esetben termel a fuzárium. Ha mégis termel, arról tudni kell, hogy vízdékony, tehát főzés során szintje csökkenthető. A sütést viszont jól bírja.

Rákkeltő anyag volt a kútban

Rákkeltő anyagot találtak a kútban, ahonnan a Borsodi Víz márkájú ásványvizet nyerik, ezért be kellett zárni az üzemet. A hatóságok a PVC gyártásához használt vinil-kloridot találtak a borsodi kútban, amit a WHO és az EU is az 1-es kategóriájú rákkeltő anyagok közé sorol.

Erste kommentár

Időzített bombákon ülünk. A cég a környezetszennyezés áldozata. Ellehetetlenülése mindannyiunk számára intő jel arra, hogy bárkivel megtörténhet hasonló. A jogászok és a szakértők majd egymásnak feszülnek, évekig küzdenek pro és kontra, de ez nem segít sem a cégen, sem a környék lakosságán, akik szennyezett vizet fogyasztanak.

Újabb és még újabb szűrési technológiák kellenek nem csak a palackozóüzemben, hanem a vízközmű szolgáltatásban is. Ezek egyre nagyobb hozzáadott értéket képviselnek, amit meg kell fizetni. Vajon a fogyasztó elgondolkodik azon, hogyan lehet pár tíz forintért palackozott természetes ásványvizet kapni a boltokban? El kell juttatnunk hozzá a biztonság érzését, ehhez pedig beruházni és edukálni kell. Legyen ez kommunikált hozzáadott érték, aminek ára van. Mint sok más élelmiszer esetén, az ásványvizeknél sincsenk helyükön az árak. Az egy főre jutó éves fogyasztás tavaly 126 literre nőtt. Ezzel és a növekvő exporttal a hazai kapacitások elérték jelenlegi maximális kihasználtságukat. Ez együtt jár (többek között a palackok, a disztribúció révén) egy igen nagy környezetterheléssel. A szektor további vágatása (a '80-as évek előtt még 2-3 literes volt a fogyasztás!) már nem mennyiségi alapon fog történni. Hozzáadott értéket kell előállítani. Ehhez mind a gyártói oldali innovációs képesség, mind a fogyasztói várakozás és fizetőképesség megfelelő.

Miközben büszkék lehetünk arra, hogy édesvízkészletünk a világon is páratlan, ügyelnünk kell megóvására, hiszen hirtelen változhat gyilkos méreggé.

Teljes a pánik a sertés piacon

Közel 70 százalékkal emelkedett Kínában a sertéshús ára szeptemberben a megelőző év azonos időszakához képest. Az ország hatalmas hiánnyal küzd az afrikai sertéspestis miatt, aminek az is következménye, hogy a kínai sertésimport rekord magasság közelében szárnyal.

Erste kommentár

Ezt az évet még sokáig fogják emlegetni az állattartók. A sertéspestis okozta tartós piaci zavar örökre átforgalmazza a piacot, pláne akkor, ha ehhez egyéb tényezők is csatlakoztak.

Sosem feledjük az évtizedekkel ezelőtt pusztító BSE-t, a 2016-17-es baromfiinfluenza járványt. Most azonban a sertések járványos megbetegedéséről kell beszélni. A szinte megállíthatatlanul terjedő járvány átforgalmazza a világ sertéstartását és piacát. Ahol felbukkant, ott a kisüzemi sertéstartásnak elkezdődnek a végnapjai, de a nagyobb üzemek is csak szemléletük és technológiájuk alapos átalakítása után maradnak élet- és piacképesek. Ehhez persze hozzá kell tenni, hogy járványügyi szempontból lehet egy kis-közepes üzem is jól működő. Ez nem a technológián, a méreten, hanem elsősorban a vezetés és az ott dolgozók szemléletén múlik.

Az állattartás intenzifikálása csak a technológiai fegyelem és az üzemi higiénia igen magas szintje mellett tud folytatódni. E járvány felgyorsítja a modernizációt, mivel kíméletlenül megtorolja a felelőtlenséget. És itt elsősorban az emberi hibákból, felkészültségből, állattartási kultúrából adódó különbségekre kell gondolni. Ugyanakkor arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy azok számára, akik mindezek terén jók, sokkal inkább esély, mint veszély az afrikai sertéspestis. A magas árak nyújtotta szélesebb mozgástér kihasználása nagyban hozzájárul ahhoz, hogy mely üzemek lesznek tartósan a piac szereplői.

Erste kommentár

A piaci zavar a húsfélék világpiacának látványos élénkülését hozta. Az EU sertéshús exportja például az első nyolc hónapban 15,2 százalékkal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Az EU egész éves várakozása 20 százalék, és jövőre további 13 százalék export-bővülés. Kína aránya tovább emelkedik, már 45 százalék az EU kivitelében. Az oda irányuló export pedig 48 százalékkal nőtt augusztusig. A baromfiexportban is jelentős volt ebben az időszakban az EU növekedése (9%).

Az értékrendi zavarok, amelyek az állati termék szektorokban igen súlyos veszélyt jelentenek, különösen kézzel foghatóak a tojáspiacon. A ketreces tojás elleni fellépések érzelmi, marketing és arculati alapokra helyezése a tudományos tényekkel szemben igen káros, tovaburjázó jelenség. Védekezni ellenük csak a minél nagyobb hangerővel, teljes összefogással és csak az után lehet, ha a saját házunk előtt már felsepertünk. Nem engedhetjük meg azt, ami Németországban a sertésszektorban zajlik, hogy állatvédők olyan telepeket filmezzenek, amelyek nem tartják be az előírásokat. Ha ilyen kapaszkodókat, érveket adunk a kezükbe, megállíthatatlan lesz a lejárató propaganda-háború. Tisztában kell lennünk azzal, hogy e törekvések politikai erővé váltak és döntéshozói helyzetbe kerülnek, kerülhetnek. Éppen e szektorban éltünk már meg EU szintű jogszabállyá váló állatvédelmi törekvéseket.

Mindezek alapján két fontos üzenet fogalmazódik meg minden állattartó számára:

1. Felelős gazdálkodás, összefogás, nyitottság. Ez utóbbi alatt azt kell érteni, hogy a fogyasztó számára láthatóvá kell tenni tevékenységünket. Nem kell beengedni senkit a telepre, de a modern informatika egy sor megoldást kínál arra, hogy láttassuk, milyen körülmények között állítjuk elő termékeinket. Közvetlen kapcsolatot kell kialakítani a vásárló, a termelő és a feldolgozó között. Tekintettel kell lenni arra az érzékenyítési folyamatra, amelynek révén a fogyasztó egyre erőteljesebben reagál az állatjóléttel kapcsolatos negatív hírekre. Ezek adagolása látványosan emelkedik. Annak szemléltetésére, hogy milyen professzionális, kifinomult gépezettel kell felvenni a versenyt, jó példa az a brit valóságshow, amelyben a húsfogyasztó családnak saját kezűleg kell megölnie fiatal haszonállatát, miután azt hetekig dédelgetnie kellett.
2. Tovább erősödik a hatékonyság növelésének igénye. Ez sosem megy ki a divatból.

Óriási sikert aratott egy magyar sajt a nemzetközi versenyen: a világ legjobbjai közé választották

Október 18-19-én tartották az olaszországi Bergamoban a Word Cheese Awards versenyt, ahol a világ legjobb sajtjait értékelték. Nem várt meglepésként az Etyeki Kecsesajt Manufaktúra fehér nemespenésszel érő lágysajtja elnyerte a Super Gold címet, így bekerült a világ 84 legjobb sajtja közé.

Erste kommentár

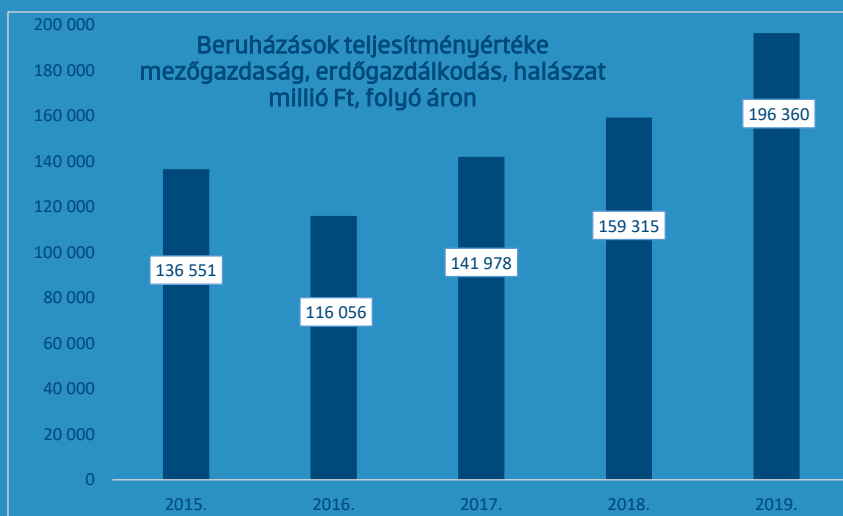
Emlékeznek ugye, hogyan kezdődött a magyar borok, majd a sörök és a pálinkák piaci presztízsének emelkedése. A nemzetközi versenysikerekkel. Ezt az utat járják a sajtok is. Nagy-nagy tisztelet azoknak a sajt készítőeknek, akik akár évtizedes tanulás révén jutnak el erre a szintre, viszik jó hírünket, és segítenek a magyar sajt kultúrának kitörni a trappista uralta évtizedekből. Nehogy félreértsenek, lehet trappistával is sikereket elérni, de túl sok volt már a sápadt, éretlen, röghézagos tömegcikkből. A nemzetközi sikerek egyre sorjáznak, a fogyasztók nem csak fizetőképesebbek, hanem egyre inkább gourmandok is. Ettől még persze a kereslet minden szegmensét ki kell szolgálni. Nem gyárthat mindenki prémium és szuperprémium sajtokat, de az alsó szegmensnek minőségi emelése is része a képletnek.

100 milliárd forintos kerettel új beruházási támogatást indít a kormány

Új, kedvező finanszírozási konstrukciókat jelentett be ma az Agrárminisztérium 100 milliárd forintos forráskerettel, amelyek olcsó pénzforrást biztosítanak elsősorban mezőgazdasági és erdészeti beruházásokhoz, ~~de nem kizárt a forgóeszköz finanszírozás sem*~~. A konstrukció előnye, hogy független az aktuális uniós költségvetési ciklustól, és nem terheli a mezőgazdasági vállalkozások de minimis keretét sem.

Erste kommentár

2019 első felében közel 200 milliárd forintra emelkedett az agrárberuházások értéke. Ez egy tartós emelkedési trend egyik állomása. Már ez év elején közzétett előrejelzésünk szerint idén eléri a 400 milliárd forintot a beruházások értéke. A növekedésben azonban nagyban épül a támogatási rendszer elemeire. Így a növekedési ütem fennmaradása érdekében indokolt egy olyan konstrukció életre hívása, amely a pályázati források szűkülése miatti űrt próbálja betölteni.

További információk a hitelprogrammal kapcsolatban:

100 milliárd forintos forráskerettel kamattámogatást igényelhetnek a mezőgazdasági termeléssel és feldolgozással, illetve erdőgazdálkodással foglalkozó KKV-k. A tervek szerint a 100 milliárd forintot belül lehetőleg egy 30 milliárd forintos keretet csak a szántóföldi gépberuházások számára. A támogatás

- olyan beruházási hitel esetén vehető igénybe, amelynek a futamideje legalább 3, de legfeljebb 10 év,
- a beruházási hitelek összege beruházásonként és ügyfelenként legalább 3 millió forint,
- nem haladhatja meg elsődleges mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó beruházások esetében az 1,3 milliárd forintot, a mezőgazdasági termékfeldolgozáshoz vagy -forgalmazáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó beruházások esetében a 2 milliárd forintot.

A kamattámogatás mértéke az ügyleti kamat 80%-a, de legfeljebb 2 százalékpont éves szinten azzal, hogy kamattámogatás csak azon kamatidőszak tekintetében nyújtható, amelyenél a hiteldíj nem haladja meg a 2,5%/év szintet. A Magyar Nemzeti Bank Növekedési Hitelprogram FIX hitelkonstrukció maximális keretszintjét alapul véve az ügyfelek által így a ténylegesen fizetett kamat mindössze 0,5%/év.

*: Az AM legfrissebb tájékoztatása szerint csak beruházási céllal indítható.

Statisztika

Változik-e végre a vetésszerkezet?

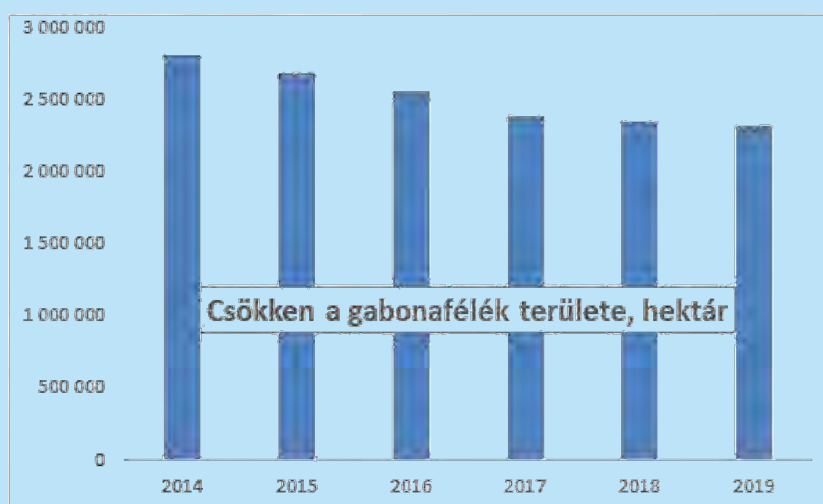
A merev vetésszerkezet régóta jellemzi a magyar mezőgazdaságot. A nagy kultúráknak való fokozott kitettség veszélyeiről régóta írunk. Ideje ránézni, történik-e valami e téren.

A KSH adatai szerint a szántóterület 10 éve 4,33 millió hektáros. Csökken a kert, a gyümölcsös, a szőlő területe. Az utóbbi években az erdők területe is stabilan 1,94 millió hektár körül alakul. Növekedést csak a gyep és a művelés alól kivett terület mutatnak.

1. **megjegyzés:** továbbra sincs egységes adatbázisunk. Mást mutat a KSH, a NAK, a SAPS. Az utóbbiak közötti harmonizációs törekvések történtek, de a különbségek még aggasztók.

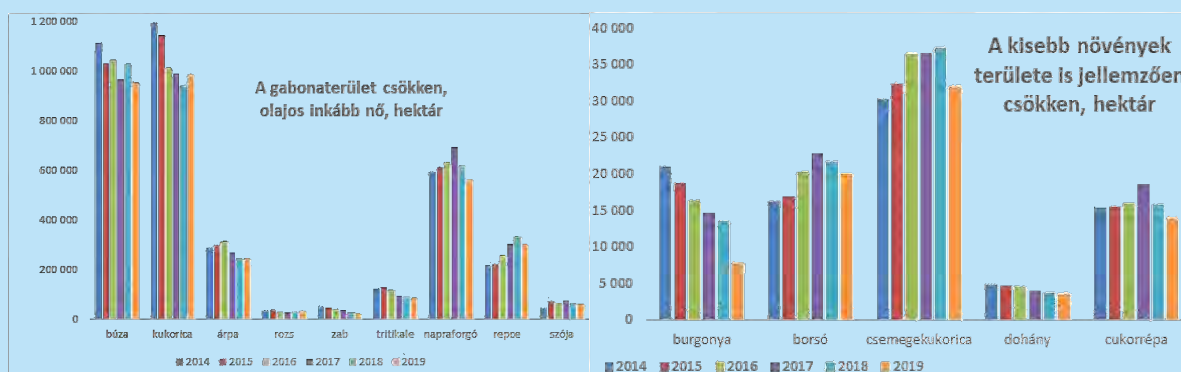
A KSH, illetve az ideai betakarítási adatok szerint a gabonafélék területe tartósan csökken (2014 óta -13%). Az utóbbi évek egymillió hektár alatti búza és kukoricaterületét részben a repce, a napraforgó és a szója ellensúlyozta, együtt mintegy egymillió hektárt foglalnak el immár. Bár a napraforgó alacsony ára miatt az utóbbi két évben csökkent a területe, arra számítunk, hogy az olajosok területe a jelenlegi szintről már nem fog jelentős növekedést mutatni.

A NAK felmérése alapján az őszi vetési tervek jócskán megugró búza vetésterületet jeleznek (1,226 mha). Mi ez, ha nem arra való reagálás, hogy az étkezési minőségű búza ára 50 ezer forint felé lépett tonnánként! Mivel ezen az áron a kereskedők nem vesznek részt a piacon, jelenleg csak malmok és takarmánykeverők adnak némi életet a haza búzapiacnak. Mivel pedig a kontinens és a világpiac egyaránt a túlkínálat terhét nyögi, nem fog tudni fennmaradni ez az ár. Erre nem szabad vetési többlettel reagálni.

Forrás: KSH, NAK

A kisebb kultúrák, a burgonyától a cukorrépán keresztül a dohányig, szintén évről-évre kisebb területet foglalnak el, és a nagy szántóföldi zöldségek (a csemegekukorica és a zöldborsó) területe sem nő.

- megjegyzés:** Az olajosok és a gyepterületek növekedése a piaci igényekhez való alkalmazkodás jele, de nem jelent szerkezetváltást.
- megjegyzés:** A gabonafélék területcsökkenése a capping (az üzemenkénti maximálisan támogatható területnagyság) és az árkövetés következménye, illetve statisztikai okokra vezethető vissza.
- megjegyzés:** Nincs jele a tervezet szerkezetváltásnak. Az árak évről-évre változásához való alkalmazkodás okoz kisebb mozgásokat.
- megjegyzés:** A támogatások versenyképességet elmosó hatása, a megszokások, a stratégia nélküli gazdálkodás okozta merev vetésszerkezet továbbra is jellemző.
- megjegyzés:** Az Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzése szerint a szemléletváltás már érzékelhető átalakulása az előttünk álló években nyomot fog hagyni a vetésszerkezet diverzifikálódásában is. Arra számítunk, hogy a folyamat továbbra is rendkívül lassú lesz. Hamarabb nyúlnak a gazdák a hatékonyságnövelés technikai fejlesztése felé, mint az új növények, vagy speciális fajták felé. Amíg a támogatások mérséklődése nem hozza a felszínre a nemzetközi versenyképességi korlátainkat, addig csak azok nyitnak az új piacok felé, akik a jövedelmezőség javítását, és a több lábbon állást stratégiájuk alapjának tekintik. A komló, a sörárpa, a cirok, a zab, a célfajták és még sorolhatnánk azokat a növényeket, amelyek - az adottságokkal összhangban - fokozatos kitörést jelenthetnek a vetésszerkezet jelenlegi bűvköréből.

Kiemelt téma

E hónapban a most induló termőföld vásárlási hitelünket mutatjuk be, ami egyaránt igényelhető banki saját vagy MNB Növekedési hitelprogram FIX forrásból, hogy termőföld vásárlási szándékukat hosszú futamidejű alacsony, akár fix kamatozású forrásból tudják megvalósítani.

Termőföld vásárlási hitel

Kik igényelhetik az Erste banknál?

Termőföld vásárlásra jogosult őstermelők és egyéni vállalkozók.

Mire igényelhető a hitel?

Kül-, és belterületi termőföld: mező és erdőgazdasági hasznosítású föld: elsősorban szántó, erdő, rét, legelő, szőlő, gyümölcsös, stb. megvásárlására.

Fontos, hogy NHP FIX forrás esetén a megvásárolandó termőföldet a hitelfelvevőnek magának kell megművelnie, haszonbérbe adás kizárólag cégcsoporton belül lehetséges.

Melyek a hitelprogram főbb paraméterei?

- Devizanem: HUF
- Finanszírozás összege: minimum 3 Mft NHP FIX forrás esetén maximum 1 Mrd Ft
- Futamidő: minimum 3 év maximum 20 év, de NHP FIX forrás maximum 10 évre igényelhető.
- Ügyleti kamat: lehet változó vagy a teljes futamidő alatt fix
- Törlesztés: lehetőség van a szezonális bevételhez igazodó egyedi törlesztési ütemezésre is.
- Előtörlesztés: az NHP FIX forrást bármikor díjmentesen elő lehet törleszteni, a Bank előzetes értesítése mellett
- A hitel biztosítékai: jelzálogjog a termőföldre, érdekeltségi körbe tartozó nem- mikro vállalkozás készfizető kezesség, haszonbérbe adás esetén zálogjog a bérleti díjra

Jelen termékismertetőben található információk kizárólag tájékoztató jellegűek és nem minősülnek ajánlatnak. A konkrét finanszírozás feltételei, többek között az igényelhető hitel maximális összege minden esetben egyedi döntés alapján kerülnek meghatározásra.

Erste Agrár elemzés

Forduljunk a Nap felé!

E címmel egyrészt a szemléletváltás sürgető szükségére szeretnénk felhívni a figyelmet, másrészt, a magtárakba kerülő napraforgóra utalok. Így aratás végén érdemes körülnézni a világon, mire számíthatunk. Hiszen ilyenkor döntések egész sorát kell meghoznunk. Mi kerüljön raktárba, mi a piacra? Van-e egyáltalán olyan terményünk, aminek felfelé mehet az ára? Érdemes-e egyáltalán tárolni? Ráadásul a napraforgómag tárolása kiemelt figyelmet, felkészültséget igényel.

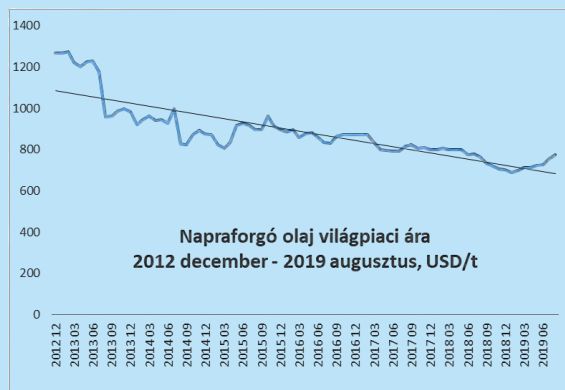
Mire e lap az Ön kezébe kerül, befejeződik a napraforgó betakarítása. Az előző évinél több mint 50 ezer hektárral kisebb területen, 561,7 ezer hektáron 3 tonna körüli hektáronkénti átlaggal körülbelül 1,7 millió tonna termett az idén. Mivel e magasnak számító átlagot már évek óta hozzuk, - a kisebb terület miatt - a termés mennyisége kisebb az tavalyinál. Ez milyen hatással van a jelenlegi és a várható árakra?

Azért mielőtt elsiklana, kitérünk a szemléletváltás témakörére is. Erre azért utalunk a címben, mert nem elegendően ismerték fel azt, hogy kegyelmi időket élünk. Ilyen kamatszintekkel, támogatásokkal egyszerre többé nem fogunk találkozni. Mindezek mellett, a piaci árak is felette vannak a tavalyiaknak, szóval itt az ideje gyorsítani a fejlesztéseket. Két időszak van, amikor ezt kell tenni, (i) amikor ilyen kedvező az együttállás, (ii) és amikor piaci válság van. A munkaerőgondok fokozódása nehezen kerülhető el, a bérek tovább emelkednek, ezt pedig ki kell termelni. Ehhez persze felhasználhatjuk most képződő tartalékainkat, de ugye nem ezért dolgozunk. Inkább több jövedelmet kellene termelnünk, de hogyan!? Például úgy, hogy felgyorsítjuk hatékonyság-növelő beruházásainkat, digitalizálódunk. A piaci együttműködések erősítését is fokozni kell. Ennek érdekében átgondoljuk adottságainkat és megpróbáljuk stabilizálni a termést, illetve a termelés szintünket. Az idő nem nekünk dolgozik! Csakhogy ezt felismerni, belátni sem egyszerű. Itt van mindjárt a napraforgó esete.

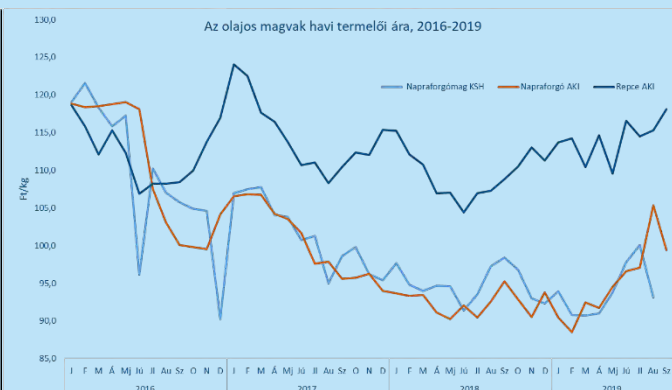
Nem nehéz előre jelezni azt, hogy az olajosmag és szójaszektor jelentősége tovább fog erősödni a magyar mezőgazdaságban. Az azonban, hogy ez milyen sikerrel fog történni, sok tényező függvénye. Az egyik ilyen mindenképpen az időjárás, a második a piac, hiszen az árakban megnyilvánuló motiváció döntő tényező a fejlesztések ütemének kialakításában. A harmadik tényező a technológia további, - előrejelzésünk szerint - gyors fejlődése. A genetikában, a precíz technológiában rejlő lehetőségek sokat lendíthetnek a hozamokon, de ez vajon elég ahhoz, hogy versenyképes maradjon a szektor?

Globális léptékben tekintve, a növényi olajok iránti élelmezési célú igény tartósan fog emelkedni az előttünk álló években is. A növekvő, javuló fizetőképességű népesség, a városiasodás és az élelmiszerpiacok fejlődése mind-mind ebbe az irányba mutat. Ugyanezen okok miatt az állattenyésztés fehérjeigénye is bővül. A harmadik erős piaci felhasználási irány, a biodízel szektor is tovább fog növekedni, de ennek üteme lassulni fog a következő években.

Különösen elgondolkodtató ez a tartós, tendenciózus árcsökkenések fényében. A legkézenfekvőbb példa a napraforgó, illetve a napraforgóolaj árának csökkenése, ami a világpiaci és a hazai felvásárlási árakban is tetten érhető.

Forrás: IMF

Forrás: KSH, AKI

Erős a függésünk

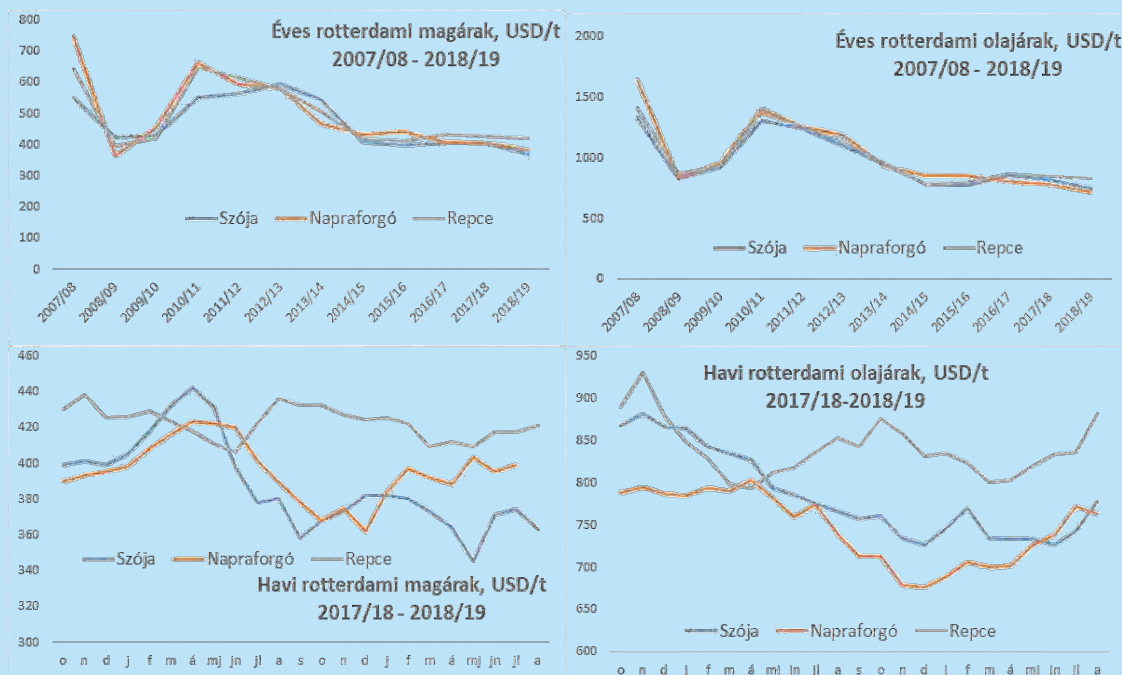
A napraforgó, a szója és a repce ugyanúgy egymillió hektár körüli területen kerül a földre Magyarországon, mint a kukorica és a búza. Tekintve igen merev szántóföldi termelési szerkezetünket, e termények versenyképessége – még a gáláns támogatási szintek mellett is – döntő nem csak üzemi, hanem makrogazdaságunk szintjén is. Az olajos növények önköltsége magasabb, ráadásul érzékenyebbek a környezetre, a technológiára, és még a piaci kockázatuk is nagyobb, mint a másik két nagykultúráé. Ezzel a vetésterülettel nagyjából el is érték a vetésforgóban elérhető maximumukat, ezért inkább a vetés szerkezetében tapasztalhatunk majd változást.

Mivel meggyőződésünk, hogy a szakmai, technológiai oldalon a gazdálkodók jó úton haladnak (eljutnak hozzájuk a szükséges információk, ismerik például a hibridválasztás és a technológiák intenzifikálásának jelentőségét a hozamnövekedésben), figyelmünket inkább a piaci kilátások elemzésére fordítjuk. E téren pedig az alapösszefüggés az, hogy világpiaci tömegcikkekről lévén szó, a globális keresleti-kínálati viszonyok erős hatással vannak a hazai árakra.

A világpiaci trendek egyértelműek. Vizsgáljuk azt éves, vagy havi bontásban, magok vagy olajok szintjén, mindhárom növény és olajaik árai tartós csökkenésben vannak. Az okok elég egyértelműek. A legutóbbi árcsúcsnak számító 2010/11-es gazdasági év óta a világ napraforgó területe 15 százalékkal, a termés mennyisége 54 százalékkal, a felhasználás viszont ettől elmaradó mértékben, 51 százalékkal emelkedett, így a készletek ebben az időtávban 62(!) százalékkal nőttek.

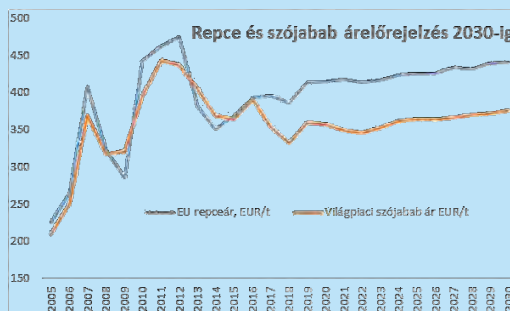
A szója esetében a vetésterület 24, a termés és a felhasználás egyaránt 40, a készletszint viszont 60(!) százalékkal nőtt ebben az időtávban.

A repcénél más a helyzet: 2010/11 óta területe 4,3, termése 16, felhasználása viszont 18 százalékkal emelkedett. Így a készletszintje közel harmadával esett. Ára általában mégis inkább az előbbieké árához, mint ehhez igazodik. A jelenlegi piac különlegesnek számít, hiszen jelentősen kisebb az európai termés, ami megemeli az árakat. Ez azonban jelenleg kevés ahhoz, hogy a napraforgót is magával húzza. A fenti ábrán érzékelhető, hogy aratáskor az utóbbi termelői ára megindult lefelé.

Forrás: USDA

Világpiaci árelőrejelzéssel csak a szójára és repcére vonatkozólag rendelkezünk, de mivel az ábrák szerint e termények árai jellemzően együtt mozognak, érdemes őket megismerni. Az EU szerint a szója és a repce ára a 2018-as mélypont után idén kissé erősödik, majd egy kisebb hullámvölgy után középtávon lassú, de tartós emelkedésbe kezd. Ez véleményünk szerint kincstári optimizmus.

Forrás: EU

Az EU középtávú előrejelzései csak kismértékű (egy százalék alatti) hozamnövekedést várnak az előttünk álló évtizedben (2030-ig). Azt is inkább a régi tagállamokban. A terület növekedésére is kizárólag a szója esetében számítanak: 2018 és 2030 között évente 3 százalékos növekedés mellett, összesen mintegy 400 ezer hektárral. Ezen átlagok mögött mi egyértelműen számítunk arra, hogy közelebb kerülünk a növényfaj genetikai kísérletekben mért adottságaihoz (bár e téren még igen hosszú út áll előttünk!). Hozzáteesszük ugyanakkor, hogy a technológiai fejlesztések – előrejelzésünk szerint – le fognak lassulni az előttünk álló két-három évben a pályázati lehetőségek hiánya miatt. Bár meggyőződésünk, hogy a bankrendszer nyújtotta szolgáltatások, a rendkívül kedvező kamatkörnyezet nem csak pótolni, hanem gyorsítani is képes lenne a mezőgazdasági beruházásokat, a szemléletváltás e téren sem elég gyors.

Az EU egyébként olajosmag előrejelzéseiben is meglehetősen pesszimista. 2030-ig az önellátási szint mindössze egy százalékkal fog emelkedni évente, és alig éri el a kétharmados szintet. A növekedést viszont a termelés és nem az import bővülése fogja fedezni. (A számok repcével, napraforgóval, szójával és földimogyoróval számolnak a termelés oldalán.)

A növényi olajok piacán is csak kétharmados az EU önellátása, de ennek 70 százalékra emelkedését várja az EU 2030-ig.

A biodízel termelés – az EU szerint – nem fog növekedni ebben az időszakban, marad a 11 millió tonnás szinten. A felhasználás oldalán sem várnak növekedést, a biodízel import pedig egyenesen vissza fog esni (évente 1,6 százalékkal).

Mielőtt a hazai piac eseményeire térnénk mindezek fényében, érdemes kiemelni, hogy bár az USA és Kína közötti kereskedelmi háború körül sok a bizonytalanság, az amerikai szójabab még mindig a leginkább versenyképes kontinensünkön.

Emellett sokat kell tudnunk Ukrajnáról, aki a világ legnagyobb napraforgómag exportőre, feldolgozója, olajexportőre. Ott 2018 őszén tovább növelték a repce vetésterületét, 16 százalékkal. Ukrajnában jellemzően (90%-ban) őszi repcét vetnek, míg még keletebbre, Oroszországban inkább tavaszt, ráadásul ott is hasonló mértékű területnövelést terveznek. Az ukrán, a romániai és a bolgár napraforgó termelés is növekedett idén. Tekintve, hogy ezen országok folyamatosan növelik napraforgó termelésüket és mind a mag, mind az olaj piacán erősödő konkurenciát támasztanak, el kell gondolkodnunk a jövőn.

Most, amikor újra 100 ezer forint alatti árakkal számolhatunk tonnánként, erre jó alkalom nyílik. Bár a HO árai jelenleg ugyan ennél jóval magasabb, de a trend ettől még lefelé tartó marad. Határozott véleményünk, hogy egy út van előttünk, ez pedig a hatékonyság erőteljes növelése. Az intenzifikálás, a jó hibridválasztás jelentőségét nem lehet eléggé hangsúlyozni. A technológiai fegyver erősítése, a talajléttől kezdve a növényvédelemig, versenyelőnyvé válhat. Mivel az árak jelentős emelkedésére nem számíthatunk, marad a hozamok növelése.

További fontos következtetések:

- Az EU szintjén leginkább stagnálásra lehet számítani az olajosmagok termelésében. Az árak csak kismértékű változást fognak mutatni, legyen az idén inkább felfelé, később lefelé, majd ismét felfelé. Nagyobb jövedelmünk tehát az elért hozamok, a minőség és tétel nagyság függvényéből fakadhat.
- Tekintve, hogy mindhárom említett területen van mozgásterünk, rajtunk múlik, hogy milyen ütemben lépünk előre.
- Világpiaci árfüggés ide vagy oda, mégis van a kezünkben lehetőség az olajosmagok jövedelmezőségének javításában.
- A fejlesztések terén továbbra is számíthatunk az első pilléres támogatásokra, de a második pillérré egyre kevésbé, és ez akár 3-4 évig is így maradhat. A kedvező hitelhez jutás feltételei sem tartósak. A kamatok várhatóan elkezdenek emelkedni, így a fixálásuk költsége is növekedni fog.
- A térségi verseny tovább fog fokozódni. Románia, Bulgária és Lengyelország mind napraforgó, mind repcetermelésben gyors lépésekkel halad előre, de Ukrajna közelsége, potenciálja és társult tagsága is veszélyre figyelmeztet.
- Az európai szabályozás alakulásán is rajta kell tartani szemünket. A megújuló energiaforrásokról szóló irányelv (RED II) felülvizsgálata folyamatban van, és konkrétan a pálmaolaj körüli viták is hatással lesznek e szektorra. Gondoljunk például a francia gazdák tavalyi dühös tüntetéseire, a repcét veszélyeztető pálmaolaj import ellen.

Kapcsolatok

Erste Agrár Kompetencia Központ

agromegoldasok@erstebank.hu
[Erste Agro megoldások honlap](#)

Fórián Zoltán
vezető agrárszakértő

Telefon: +36 20 431 1594
zoltan.forian@erstebank.hu

Erste Faktor

Becske Dávid
Telefon: +36 30 689 2569
david.becske@erstebank.hu

Gór Arnold
senior üzlettámogatási menedzser

Telefon: +36 30 326 7367
arnold.gor@erstebank.hu

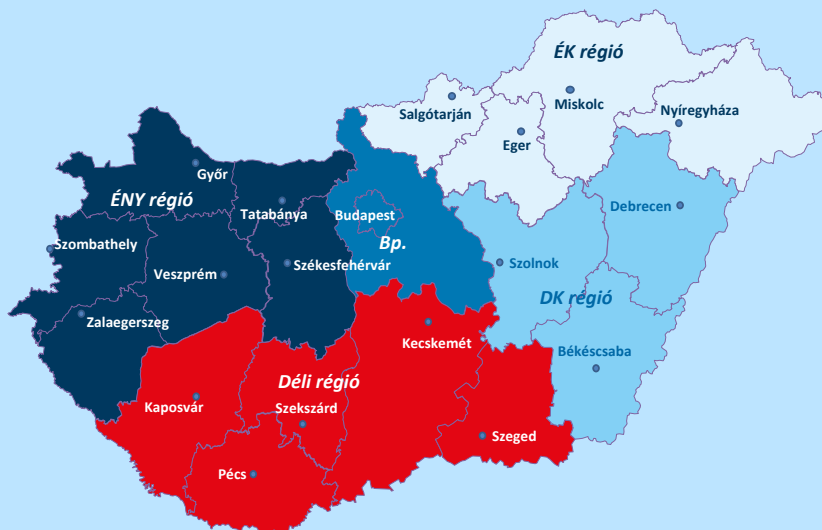
Erste Lízing

Báti Balázs
Telefon: +36 30 996 9745
balazs.bati@erstebank.hu

Mindenütt kéznél vagyunk

Dél-Magyarországi Régió

Az Erste Bank Dél Magyarországi Régiójának a működési területe Bács-Kiskun, Csongrád, Somogy, Baranya, Tolna megyékre terjed ki. A Régió minden megyeszékhelyen (Kecskemét, Szeged, Kaposvár, Pécs, Szekszárd) rendelkezik Vállalati Irodával.

A Dél Magyarországi Régió nagyban hozzájárult az Erste Bank agrárhitel állományának elmúlt 2 évben nyújtott 60 százalékos növekedéséhez. 2017 évben a régió teljes hitelállománya 20%-kal növekedett.

A Régióban kimagasló a növénytermesztő cégek finanszírozása, de nagymértékben jelen vagyunk állattenyésztő cégek és borászatok finanszírozásában is.

Kollegáinknak több éves gyakorlattal rendelkeznek. Ügyfeleink számára személyre szabott finanszírozási megoldásokkal állnak rendelkezésre.

Kit keressek?

Tigelmann Gábor – Régióvezető

+36-20-329-2248

gabor.tigelmann@erstebank.hu

Abosi Józsefné – Kaposvár

+36-20-974-1495

jozsefne.abosi@erstebank.hu

Csele Lajos – Szekszárd

+36-20-383-7314

lajos.csele@erstebank-hu

Gémes Angéla – Kecskemét

+36-30-603-8350

angela.gemes@erstebank.hu

Faludi Gergely – Kaposvár

+36-30-690-2858

gergely.faludi@erstebank.hu

Lévai József – Pécs

+36-30-430-1396

jozsef.levai@erstebank.hu

Borgye Zoltán – Szeged

+36-30-961-1562

zoltan.borgye@erstebank.hu